دبهلول نصیحتونه

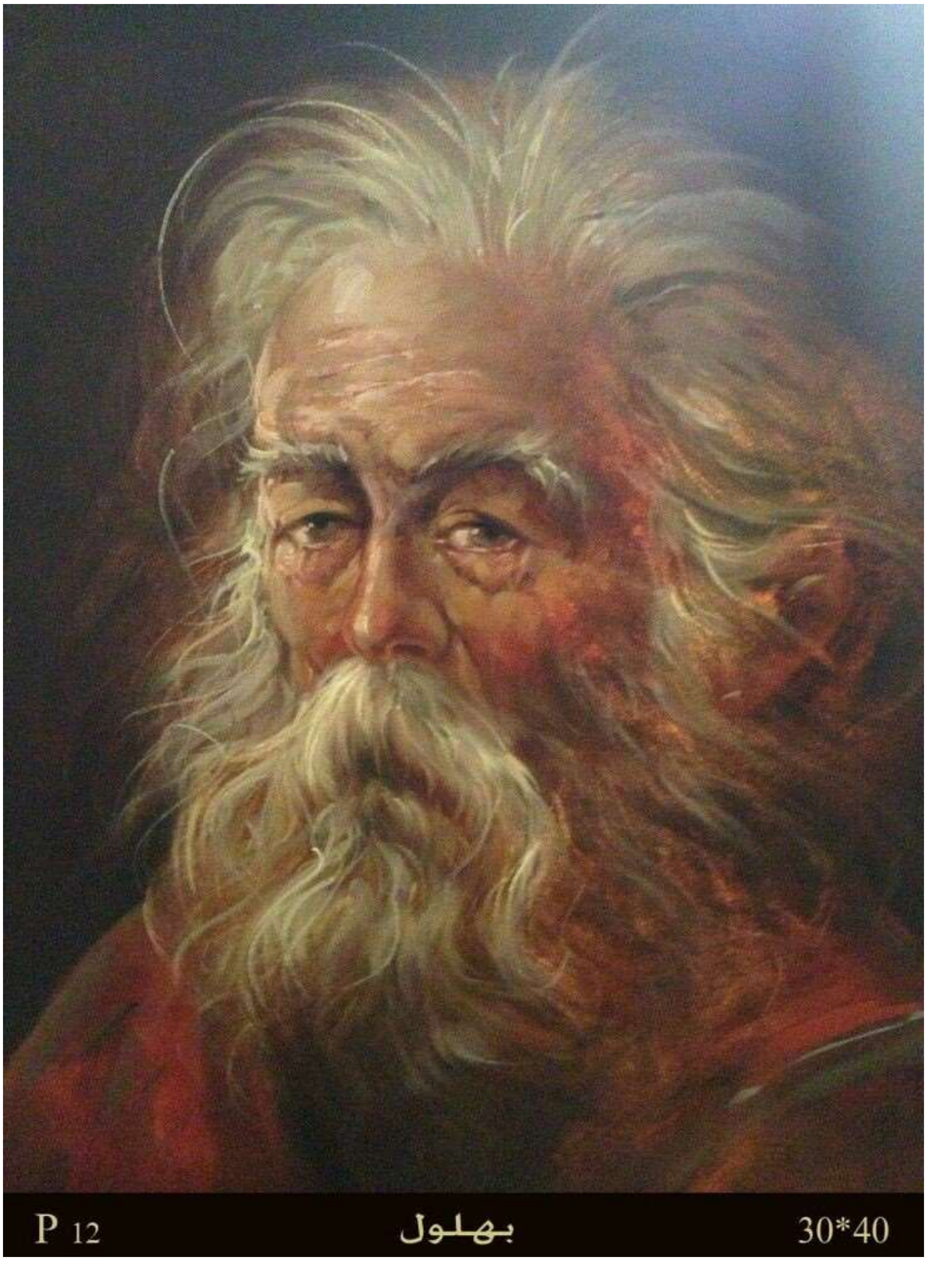

دخلیفه بخشش

دوخت خلیفه هارون الرشید یو اندازه پیسی یی بهلول ته ورکړی ،چی دبغداد
دښار په غریبو او مستحقو خلکو باندی یی تقسیم کړي.
بهلول پیسی واخیستی اودفکرکولو وروسته یی بیرته خلیفه ته ورکړی.
هارون الرشید ددی عمل دعلت پوښتنه وکړه؟
بهلول په ځواب کی ورته وویل:هرڅومره فکرچی می وکړ،له تا څخه می

بل څوک محتاجه او فقير پيدانکړ،هماغه وو چې پيسې مې بيرته تاته درکړې ،ځکه زه هره ورّځ ستا مامورين او ګرځيدونکې په دوکانونو کې ګورم ، لرګي او قمچينې په لاس ددوکاندارانو نه باج اخلي او دغه پيسې ستا خزانې ته راځي .

خليفه ته د بهلول نصيحت

بهلول دخلافت دربار ته لاړ اودهارون الرشيد خوا کې کيناست.
هارون غوښتنه وکړه او ويې ويل:بهلوله نصيحت راته وکړه؟
بهلول:اې هارونه که په يوبيابان کې اوبه نه وې اوپه تا باندې تنده غلبه وکړې او مرګ حال شي، ته به څه کوې ، چې تنده دې ماته او له مرګه بچ شې ؟
هارون:دطلا سل ديناره ورکووم .
بهلول:که چيرې داوبو خاوند دينار وانه خلې ،بيا څه کوې؟
هارون:نيمه بادشاهي ورکووم؟
بهلول:کله چې اوبه وڅښې او خخالې ادرار دې بند شي بيا څه کوې؟
هارون: نيمه نوره باد شاهي ورکووم؟
بهلول په ځواب کې وويل:نوبيا ولې ته په خپله بادشاهۍ دومره مغروره يې چې دهغه بادشاهۍ قيمت يو خيته اوبه او يو وار ادرار کول دې.
زه ستا نه پوښتنه کووم**!**ايا الله تعالی به تانه دخپلو نعمتونو پوښتنه ونه کړې ،چې ته يې شکر نه وباسې؟

دهارون الرشيد قيمت

هارون او بهلو حمام ته لاړل ،خليفه په ټوکو کې بهلول ته وويل:که
که چيرې زه ستا غلام وای، نو څومره قيمت به مې درلود؟
بهلول:پنځوس ديناره.

خلیفه په قهر شو، ویی ویل :ای لیونیه!کوم لنګ چی ما ځان پوری تړلی دی،ددی قیمت پنځوس دیناره دی ،زما قیمت څو کیږی؟

بهلول:مایوازی دلنګ قیمت درته ویلی،شخصا ته هیڅ قیمت نلری.

دبهلول پور اخیستل

دبهلول سل دینارو ته ضرورت و، تصمیم یی ونیوچی خپل بډای ملګری نه پور واخلی .

دخپل ملګری کور ته لاړ او ویی ویل : غواړم سل دیناره پور راکړې.

ملګری یی وویل:زه دپنځوسو دینارو نه زیاتی پیسی نلرم.

بهلول وویل:زه پدی کی څه نه وایم ،زه پوهیږم چی تاسوبډای هستې ، فعلا پنځوس دیناره راکړه ،نوری پنځوس دیناره به وروسته راکړې .

دبهلول پیاده ګرځیدل

ورځو کی یوه ورځ بهلول پیاده دسرک نه تیریده، دبغداد دښار قاضي هغه ولید،پوښتنه یی تری وکړه:بهلوله خر دی مردار شوی ، چی یوازی او پیاده ګرځی؟

بهلول وویل:زما خر مرداریدل اړین ندی، زه امیدوار یم چی ته ژوندی اوسیږی ، ستا یوتار ویښته زما دخره پشان دسلو خرو سره برابره ده.

څوک ناپوه دی؟

عباسي خلیفه هارون الرشید په یو مجلس کی دملک لوړ رتبه کسانو سره ناست وو،غوښتل یی چی بهلول مسخره کړي.

بهلول نه یی پوښتنه وکړه:ایا دځان نه به دی ناپوه انسان په دنیا کی لیدلی وی؟

بهلول فورا په ځواب کی وویل:نه،اشاره یی وکړه هارون الرشید ته او ویی ویل:

دا اول ځل دی چی د خپل ځان نه ناپوه وینم او هغه هم ته یی.

اقرار

یو کس قاضی ته لاړ او دبهلول نه یی شکایت وکړاو ویی ویل:بهلول زما کمیس غلا کړی .

قاضی بهلول راغوښت او پوښتنه یی تری وکړه:تا دغه کس کله لیدلی دی؟

بهلولوویل :نه!

قاضی په قهر شو،بیا یی وویل : سبا پوری وخت لری،ریښتیا به وایی. سبا ته دواړه محکمی ته ولاړل ، قاضی بیا پوښتنه وکړه:بهلوله دغه کس دی کله لیدلی دی؟

بهلول فورا ځواب ورکړ:هو

قاضی ډیر خوشحاله شو ،چی دبهلول نه یی اقرار واخیست ،بیا یی وویل: کله او چرته دی دغه کس لیدلی و؟

بهلول وویل:پرون می دلته ستا پر وړاندی لیدلی وو.

ناپوه حاکم او بهلول

خلیفه هارون الرشید یو لوړ پوړی استازی یو ولایت ته ولیږه، دخلکو ستونزی معلومی او حل کړی .

حاکم وویل :ای خلکو!شکر ګذاري وکړئ،چی هارون په شان عادل خلیفه لرئ او دعدالت ساری یی نه لیدل کیږی اوستاسو په خدمت کی دی ،داسی ډیری مدحیه خبری یی دخلیفه پشان کی وکړی او خپل صفت یی هم وکړ. کله چی د ممبر نه ښکته شو،ناګهانه بهلول په ممبر باندی ودرید اوخلکو ته یی خبری شروع کړی : ای خلکو! هغه څه چی حاکم صیب وویل ، ټول صحیح او ریښتیا وی ، ځکه چی زه دغه حاکم ډیر ښه او په پوره معنا پیژنم ، ددی حاکم ډیر قدر او عزت وکړئ او هر څه چی وایی ریشتیا وایی.

دبهلول خبری چی خلاصی شوی ، دممبر نه کوز شو او خپل کار پسی روان شو.

په دغه وخت کی حاکم د بهلول پسی روان شو او دهغه نه یی وپوښتل: ای غریب سړیه!ته څوک یی چی ماسره دی دومره همدردي وکړه او زما صفت دی وکړ؟

بهلول وویل:راز به زما او ستا تر منځ وي او چاته به یی نه وي،تا د خلکو په سترګو کی خاوری واچولی او هغوی نه دی خره جوړ کړه او ما ستا په سترګو کی خاوری واچولی او ماتانه خر جوړ کړ.

دهارون الرشید عدالت

یوه ورځ بهلول په جګ اواز چغی وهلی او ویلی یی : هارون الرشید با انصافه او عادل خلیفه ده،ټول خلک دبهلول دی خبرو ته په تعجب کی شول.

خلکو پوښتنه وکړه : په کوم دلیل ته وایی ، چی خلیفه عادل او با انصافه دی.

بهلول په ځواب کی وویل :پرون شپه دهارون الرشید سره یوځای وم. خپله یی راته وویل ،چی زه عادل او باانصافه یم، داد هغه خبری دي، نه زما.

دبهلول له نظره دار المجانین

دهارون الرشید د درباردخاصو کسانو نه یو کس په کوسه کی تیریده او ناڅاپه دبهلول سره اوږه په اوږه ولګیده. هغه کس دډیر شدت نه په ځمکه ، ولویداو په ډیری غوسی او قهر سره یی بهلول ته وویل:ای احمقه!ایا پوهیږی چی زه څوک یم؟

بهلول په ځواب کی وویل:هو!پوهیږم چی څوک یی؟څو ځله می لیدلی یی.

هغه کس وویل چیرته دی لیدلی یم.

بهلول وویل:دارالمجانین(دلیونیانو روغتون) کی می لیدلی یی.

کس چغه کړه:ځکه می وویل،چی په دارالمجانین کی می لیدلی یی ،د هارون الرشید دربار د دارالمجانین سره یو شان دی.

زړه ښځه او ځوانه ښځه

بهلول نه چا پوښتنه وکړه،ولی ښځه نکوی؟

بهلول وویل:زړه ښځه می نه خوښیږي.

بهلول ته یی ویل:ځوانه ښځه وکړه؟

بهلول وویل:دځوانی ښځی زه نه خوښیږم.

بهلول او کالی یی

بهلول ته چا وویل: کالی دی چټل شوي، ولی یی نه وینځی؟

بهلول وویل : بیا چټلیږی .

بیا یی ورته وویل:دویم ځل یی ووینځه؟

بهلول وویل:څه فکر کوی، زه دی دنیا ته یوازی دکالو وینځلو لپاره راغلی یم،نور به څه نه کووم.

دشیطان لیدل

یو بد اخلاقه انسان ، دبهلول نه پوښتنه وکړه:ډیره هیله لرم، چی شیطان ووینم؟

بهلول په ځواب کی وویل: که اینه په کور کی نلری. په اوبو کی دی قواره وګوره،شیطان درته ښکاری.

د خليفه غذا

يوه ورځ هاورن الرشيد د بهلول نه يوه پوښتنه کړه: څه موده کيږي چې هره غذا خورم خو نه هضميږي، بهلوله څه وکړم؟

بهلول وويل:ددی مريضی هيڅ چاره نشته ، غيرله دی نه چی نور هضم شوی ډودئ وخوری.

ناپوه وزير او بهلول

يوه ورځ د هارون الرشيددربار يو وزير بهلول ته وويل: خبر يی چی هارون ته دسپيانواوخوړانو مشر مقرر کړی يی؟ايا دادنده دی خوښه ده؟

بهلول په ځواب کی وويل:پس ددی خبردار چی يو قدم زما بی اجازی بيرون کينږدی،ځکه چی ستاسو مشري نوره زما په غاړه ده.

دوزير ټولو ملګرو وخندل او وزيرهم دخپلی خبری په کولو پښيمانه شو اونور يی هيڅ ونه ويل.

دبوټانو سره لمونځ

يوه ورځ بهلول نوی بوټان اخيستی وو، جومات ته لاړ چی لمونځ وکړي، په جومات کی يو کس دده بوټانو ته ډير، زير زير کتل.

بهلول فورا پوه شو ، چی سړی غواړی دده بوټان غلا کړی، هماغه و، چی دبوټانو سره يی لمونځ وکړ، چی لمونځ يی خلاص شو، هغه کس يی خواته راغی او ويی ويل:دبوټانو سره لمونځ نه کيږي.

که لمونځ ونشو بوټان خو می شته.

دبهلول ژړا

يوه ورځ بهلول دهارون الرشد دربار ته ولاړاو دخلافت پر څوکئ کيناست . ددربار ساتونکو چی بهلول وليد ، دلرګی په وهلو يی دتخت نه لاندی وغورځاوه . په دغه وخت کی بهلول ژاړي ، هارون الرشيد

راورسيد او پوښتنه یی وکړه:څه خبره ده؟

ددربار ساتونکو ټوله کیسه هارون ته وکړه، هارون درباريان ملامته کړه او دبهلول نه یی بښنه وغوښته.

بهلول وویل:زه ستا په حال ژاړم،ځکه چی زه څو دقیقی ستا پر ځای ناست وم،دا حال می ولید ، افسوس ستا پر حال چی ټول عمرپر دی څوکی ناست یی او عاقبت فکر نه کوی ، زه حیران یم چی په تا به څه حال راځي.

دبهلول له خپل ملګری سره خبری

یو کس ډیره پخوانۍ ملګرتیا د بهلول سره درلوده، په ورځو کی یوه ورځ غنم چی یی ژرندی ته یوړل،چی وړه وکړي.

کله چی یی وړه وکړه،په خپل خره سپور شو او دبهلول کور ته ورسید. تصادفا پدی وخت کی یی خر په ځمکه ولوید او ګوډ شو.

هغه کس چی ډیره پخوانۍ ملګرتیا یی له بهلول سره درلوده،دبهلول ته یی په جګ اواز غږ کړ او ورنه یی غوښتنه وکړه، خر دی دامانت په ډول راکړه، چی خپل بار کور ته ورسوم.

بهلول قسم کړی وو،چی خپل خر به هیچاته هم نه ورکوي، خپل ملګري ته یی وویل : زما خر کور کی نشته.

په دغه وخت کی دبهلول خر په چغو شروع وکړه او هیڅ نه غلی کیده. ملګري یی بهلول ته وویل :ولی درواغ وایی ، خر خو دی په کور کی دی بهلول فورآ ځواب ورکړ:ته خو ډیر ناپوهه یی ! پنځوس کاله کیږي، ته زما زما پرخبره باور نکوي اړ دخره په غږ باور کوي.

دچرګی هګۍ

نیمه شپه شوه دبهلول ګاونډي دروازه ووهله او دچرګانو هګی یی پور

غوښتی.

بهلول کور ته لاړ او څو هګۍ یی خپل ګاونډي ته ورکړی.

ګاونډي یی وویل:بهلوله! ما غوښتل چی داسی هګۍ راکړی، چی چرګانو دورځی اچولی وي.

بهلول په ځواب کی وویل : زموږ چرګان ټولی هګۍ دورځی اچوي اود شپی لخوا حوب کوي.

فقیرانو ته دبهلول لارښوونه

یو فقیر بهلول ته وویل : دپیسو نه علاوه په دنیا کی هیڅ کار نه کیږي.

بهلول په ځواب کی وویل: ډیر داسی کارونه شته ، چی بغیر دپیسو نه ، کیږي،

فقیر وویل : مثلا کوم کارونه؟

بهلول وویل:پور کول ، خوړل او ویده کیدل.

بهلول شعار ورکاوه

ورځو کی یوه ورځ بهلول په ښار کی ودرید، په جګ اواز یی چغی وهلی او خلک ورنه راټول شول.

ای خلکو! لیونی بهلول غواړي چی نن تاسو ته یوه مهمه خبره وکړي، زما خبری ته غوږ ونیسی.ډیر خلک له بهلول نه راټول شول او چوپ شول، چی بهلول به څه وایی؟

بهلول وویل:تاسو ټولو نه یوه پښتنه کووم ،ځواب به یی راکوی،ولی د یو لیوني په اواز او غږ ټول راټول شوی، سره ددی که چیری په زرهاوو پوهان تاسو سره خبری وکړي، غوږ ورته نه نیسی او متفرق کیږی.

بهلول د خوب تعبیر کوي

یو کس بهلول ته لاړ او ویی ویل: دشپی له خوا خوب وینم ، سهار می

هیروي.

بهلول دخوب لیدونکي نه پوښتنه وکړه: سترګی خو به دی ضعیفه نه وي؟

هغه کس وویل : هو ضعیفه دي.

بهلول وویل: وروسته له دی چی ویده کیدی، عینکی په سترګو کوه، چی د شپی خوب ووینی او سهار دی هیر نشي.

دناروغ پوښتنه

یوه ورځ بهلول د ناروغ پوښتنی ته لاړ ، کله چی یی ناروغ ولید، فوراً یی وویل : مورده شوی حاضر کړئ چی ناروغ ووینځي.

د ناروغ پوښتنه کوونکیو له بهلول څخه پوښتنه وکړه: ناروغ خو تر اوسه پوری ژوندی دی.

بهلول په ځواب کی وویل: چی مرده شوی راځي او خپل کار شروع کوي، دابه مړ شي.

دبهلول خبری خپلی لور سره

یوه ورځ بهلول او وړه لور یی په کوڅه کی روان وو، چی ناڅاپه یی یوه جنازه ولیده، چی دقبرستان په طرف روانه وه.

دبهلول وړی لور تر اوسه داسی صحنه نه وه لیدلی ، د بهلول نه یی وپوښتل:پلار جانه! دا څوک دی او چیرته یی وړي؟

بهلول دخپلی لور په ځواب کی وویل: دا کس مړشوی دی او داسی ځای ته یی وړي، چی هلته فرش، چراغ ، ډوډئ او اوبه نشته.

لور یی وویل: پلار جانه! حتماً یی زموږ کور ته وړي.

دختکي کرل

یوه ورځ بهلول د خلیفه خواته لاړ او په خلیفه یی رشخند وهلو او یی ویل:زه ولي یم؟

خليفه په ځواب کی وويل: وليان خو معجزی لري.

بهلول وويل: هو ! زه هم معجزه لرم.

خليفه وويل: دخټکي تخم واخله او زما مخکی يی وکره او بايد دستي شين شي او خټکي ورکړي، څو هغه خټکي دواړه وخورو.

بهلول وويل: ښاغلی خليفه ! څلور ورځی وخت راکړه.

خليفه وويل: هيڅ وخت نه درکووم.

بهلول وويل: ای بی انصافه ! کله چی خټکی وکرلی شي، الله جل جلاله مکمل څلور مياشتی وروسته هغه پخوي او زه چی دهغه بنده يم، ماته څلور ورځي وخت نه راکوی.

لمونځ دی ووايه

يو مجلس کی ډير اديبان راټول شوي وو، بهلول هم هلته موجود وو.

د ټول مجلس ګډون کوونکو شاعر ته وويل : چی خپل نوی او تازه شعر واوروي.

د ډير تآکيد نه وروسته ، شاعر وويل : نه پوهيږم چی کوم شعر تاسو ته ووايم.

بهلول فورآ وويل: وروره لمونځ دی ووايه چی دهر څه نه بهتره دی او ثواب پری حاصليږی.

وزير يی پخپل ګار وګوماره

بهلول په کوڅه کی تيريده، ډير خلک په کوڅه کی ولاړ وو.

يو خر دکوڅی په منځ کی ولاړ وو لاره يی بنده کړی وه. په دغه وخت کی بهلول د وخت وزير وليد، چی دخلکو په منځ کی ولاړ دی، نږدی شو او غوږ کی يی ورته وويل: وزير صيب ته کولای شي چی لاره خلاصه کړی

وزير وويل: څنګه کولای شم چی لاره خلاصه کړم.

بهلول په ځواب کی وویل : ته لاړ شه او خر ته ووایه چی په ځمکه ویده شي اویا ورته ووایه ، چی ستا ځای ته لاړ شي او ته ددی پر ځای ودریږه لاره لاره به خلاصه شي.

بهلول او دپیغبرئ دعوه کوونکی

یوه ورځ بهلول دهارون الرشید سره په مجلس کی موجود وو، یو کس یی راوړه چی دپیغمبرئ دعوه یی کوله ، خلیفه ورنه پوښتنه وکړه: دپیغمبرئ معجزه لری.

ویی ویل : هو!

یو شمیر نوکران او کارکوونکي چی ډیر ښکلي ځوانان وو، دمجلس د خدمت لپاره ولاړ وو، هغه ته یی اشاره وکړه او ویی ویل : که چیری ریښتیا وایی، دغه ښکلي ځوانان چی ږیره نلري ، ږیره ورته پیدا کړه

دپیغمبرئ دعوه کوونکي وویل : حیف دی چی د دوی پر مخ ږیره پیدا کړم ، که چیری غواړی همدا اوس هغه ځوک چی ږیره لري، بی ږیر ی کولای شم.

دبهلول ناروغتیا

یوه ورځ بهلول ډاکتر ته لاړ ، ویی ویل: څه وخت کیږی چی ناروغي راته پیدا شوی ده او هر شی راته چپه معلومیږي.

ډاکتر د فکر کولو وروسته پوښتنه وکړه: امکان لري چی نور وضاحت راکړی او ما پوه کړی ؟

بهلول:مثلأ اور یخ احساسوم ، شپه راته ورځ ښکاري او ته چی ډاکتر یی راته جلاد او ادم کش ښکاري.

سپک عقل او دروند خوب

یو کس د بهلول نه پوښتنه وکړه: ولی دځینو خلکو خوبونه درانده وي؟

بهلول وویل: ځکه چی دهغوی عقل سپک وي.

ناروغ ته دعا

دبهلول یو بډای ملګری ناروغ وو او مرګ حال ته رسیدلی وو، چغی یی وهلی.

بهلول ورته حاضر شو، ناروغ داسی وویل: بهلوله ! نه پوهیږم چی شپه به ځنګه سبا شي؟

بهلول وویل: ډاډه اوسه، چی تر سبا پوری نه پاتی کیږی.

لوی محبت

دیو کلیوال خر مړ شوی و، کلیوال او زامن یی ډیر خپه او یو کونج کی غلي ناست و.

خلکو بهلول ته وویل او غوښتنه یی تری وکړه چی کلیوال او زامنو ته یی ووایی چی نور غم ونکړي.

بهلول دکلیوال خواته لاړ او ویی ویل : ګرانه! ته دی سلامت او روغ اوسیږي، ته دیو خر پر ځای ډیر زامن لري. چی هر یو یی په سلو خرو ارزي، بی ځایه فکر او غم مکوه، له خدای پاک نه وغواړه چی وروسته خیر پیښ کړي.

بهلول خپل خر خرڅوي

بهلول خپل خر د خرڅون لپاره دمال منډیی ته بوته ، چی خپل خر خرڅ کړي. یو اخیستونکی راغی او دبهلول نه یی د بیی پوښتنه وکړه.

بهلول وویل:دخره بیه سل دیناره ده.

اخیستونکی له فکر کولو وروسته وویل: زه دغه خر په پنځوسو دینارو اخلم.

بهلول په ځواب کی وویل: نو زه بیا نیم خر نور په چا خرص کړم؟

ارزانه بیه

بهلول یو کس د میلمستیا لپاره خپل کور ته دعوت کړ، ډوډۍ تیاره شوه او دستر خوان اوار شو ، چی د ماښام ډوډۍ وخوري.

د ډوډۍ دخوړلو په جریان کی دبهلول ځوی میخ او سټک واخیست او په دیوال کی یی میخ په زوره زوره ټک واهه.

د میلمه اعصاب خراب شو او ویی ویل: ګرانه بهلوله! دغه کار ښه کار نه دی.

بهلول وویل:میخونه مو په لیلام کی اخیستی دي، په ډیره ارزانه بیه ، نو ځکه یی په دیوال کی ټک وهي.

بهانه

دبهلول ملګری اسپ دامانت په ډول وغوښت.

بهلول ورته وویل:زما اسپ تور رنګ لري.

ملګري یی وویل: داسپ دسورلۍ لپاره تور او سپین رنګ کوم توپیر نه کوي.

بهلول وویل :زه نه غواړم چی اس درکړم، نو دا ښه بهانه

دبهلول غوسه ناکه ښځه

بهلول څو ښځی درلودی، چی یوه یی ډیره بد اخلاقه وه، دغه ښځه یی دسفر په نیت له کوره تللی وه، بهلول ډیر خوشحاله و چی ښځه یی په کور کی نشته.

یوه ورځ بهلول خپل کور ته لاړ، چا بهلول ته خبر راوړ چی ښځه دی

کور ته راغله.

بهلول دډیری غوسی نه وویل : کاشکی چی کور وربانده وغورځیږی دا به ډیره خه وي.

دبهلول حاضر ځوابي

یوه ورځ بهلول دهارون الرشید دربار ته لاړ او دخلیفه تر څنګ کیناست.

هارون دبهلول ددی کار نه خپه شو او وغوښتل یی چی هغه دخلکو په مخ کی سپک کړي.

هارون سوال وکړ : ای بهلوله! حاضریی چی زما سوال ته ځواب راکړی اوکه نه؟

بهلول که چیری دشرط په ډول وي حاضر یم.

هارون:که چیری زما دسوال ځواب دی راکړ،سل زره دیناره زر درکوم

اوکه چیری ځواب دی رانکړ،نو امر کوم چی ستا ږیره او بریت کل کړي او په خره دی سپور کړي، بیا دی د بغداد په ښار کی وګرځوي. دا شرط منی؟!

بهلول: ستا دسوال ځواب زه ویلای شم ،خو زه یو شرط لرم، هغه دا چی ته امر وکړه، مچانو ته چی نور می په تکلیف نه کړي.

هارون داکار امکان نلري او زما په طاقت کی نده، ځکه چی مچان زما د امر تابع نه دي.

بهلول:هغه څوک چی دمچانو پر وړاندی ضعیف او ناتوانه وي، دهغه نه به څه توقع وکړو.

د مجلس حاضرین دبهلول عقل ته حیران پاتی شو، هارون هم دبهلول ځواب ته پاتی راغی او میدان یی پریښود، بهلول پوه شو چی هارون الرشید

په مجلس کی کم راغی او خپه شو.

دهغه دخوشحالی لپاره یی هارون ته وویل:اوس حاضر یم ،چی له شرطه پرته ستا د پوتښتنی ځواب درکړم.

هارون وویل:هغه کومه ونه ده ،چی یو کال عمر لري،دولس ښاښونه لري، هر ښاخ یی دیرش پاڼی لري ، یو مخ رڼا او بل مخ یی تیاره وي؟

بهلول وویل:دغه ونه په حقیقت کی ، کال ، میاشتی، ورځ او شپه ده.

هارون وویل:ډیر ښه! او ټولو حاضرینو هم په بهلول افرین ووایه.

د بهلول نصیحت هارون ته

هارون الرشید په لاره تیریده ، ګوري چی بهلول په لرګي سپور دی او له ماشومانو سره لوبی کوی.

هارون بهلول ته اواز وکړ، بهلول مخکی لاړه او ویی ویل :څه غواړی؟

هارون وویل : زه غواړم چی ماته نصیحت وکړی؟

بهلول: تیرو خلفاؤ قصرونه او کورونه درلودل،

او اوس تورو خاورو کی پراته دی ،هغوی په دنیا کی عیش او عشرت کاوه او اوس په خاورو کی پراته دي او د خپلو تیرو اعمالو پر کولو افسوس کوي، موږ به هم ددوی په شان یوه ورځ په خاورو کی پراته یو او افسوس به کوو.

هارون د بهلول له خبرو نه ډیر متأثره شو او د بهلول نه یی پوښتنه وکړه څه وکړم، چی الله تعالی رانه راضي شي؟

بهلول :داسی عمل وکړه چی الله تعالی درنه راضي شي؟

هارون :څه عمل وکړم ، چی الله تعالی رانه راضي شي؟

بهلول:عدل اوانصاف دی دنده وګرځوه ، څه چی د ځان لپاره خوښوی، نورو ته یی هم خوښوه، دغریبانو فریاد اوره او په عدل او انصاف رفتار کوه.

هارون :ای بهلوله! د نصیحت نه دی مننه، غواړم چی ستا پور ورکړم.

بهلول: نه غواړم چی زما د نصیحت په بدله کی زما قرضونه ورکړی. غواړم چی دخلکو خدمت وکړی او څه امکانات چی درسره موجود دي دخلکو حاجتونه پری پوره کړه، پر ما خپل منت مه باروه.

هارون : نور څه غواړی راته ووایه !

بهلول: زه غواړم چی زما پر نصیحتونو عمل وکړی، ولی افسوس چی مقام، جاه او جلال ستا زړه کلک کړی او نه شی کولای چی زما په نصیحتونو عمل وکړی.

دهارون الرشید پوښتنه

هارون الرشید دعباسیانو یو مقتدر خلیفه و، ورځو کی یوه ورځ ډیر خوشحاله ددجلی سیند پر غاړه د خپلو ملګرو سره ناست و، چی بهلول راغی.

هارون په خندا کی وویل :پخیر راغلی او نن یوه پوښتنه درنه کووم، که ځواب دی راکړو، زردینار سره زر درکووم او که ځواب دی رانه کړ، امر کووم چی ددجلی په سیند کی دی واچوي.

بهلول وویل :ښاغلی هارونه زه زرو ته محتاج نه یم، خو که ستا سوال ته می ځواب ورکړ، نو خپل شرط لرم، هغه دا چی سل کسه زندانیان ملګری به

می له بند نه خلاصوی او که ځواب می ورنکړو، نو ما د د جلی په سیند کی واچوی ، چی غرق شم.

هارون الرشید دبهلول شرط قبول کړ او داسی پوښتنه یی وکړه: که چیری پسه ، لیوه او یوه ګیډئ دښو ولرو ، څنګه کولای شو چی دغه دری واړه یو یو دسیند یوی لوری نه بل لوری ته بوزو ، چی نه پسه واښه اوخوري او نه لیوه پسه وخوري.

بهلول وویل: اول پسه د سیند غاړی ته وړو ،بیا واښه وړو اود ځانه سره پسه بیرته راوړو، بیا لیوه د سیند غاړی ته وړو او دریم ځل بیا پسه له ځانه سره وړو په دی ترتیب نه پسه واښه خوړلی او نه لیوه پسه.

هارون وویل: ډیرښه، ډیر ښه.

بهلول دشرط مطابق دسلو کسانو نومونه ولیکل او دهارون الرشید ته یی ورکړل.دغه سل کسان دهارون الرشید سخت دښمنان وو او بهلول غوښتل چی له بند نه خلاص شي.

هارون چی دغه سل کسان ولیدل ، خپلی ژبی نه تیر شو او نه یی غوښتل چی دغه سل کسان بند نه خلاص شي .

دبهلول د ډیر تاکید او ډیری غوښتنی نه وروسته هارون حاضر شو، چی دسلو پر ځای یوازی لس کسه له هغوی ازاد کړي.

ګټور تجارت

یوه ورځ دبغدتد د خار تجار بهلول ولید اوپوښتنه یی تری وکړه:

ګرانه بهلوله! څه شی واخلم چی ډیره ګټه پکی وکړم؟

بهلول :اوسپنه او پنبه واخله.

تجار اوسپنه او پنبه واخیسته او دڅو ورځو وروسته یی ډیره گټه لاسه راوړه.

تجار دویم ځل بیا راغی او بهلول ته یی وویل :لیونیه! څه شی واخلم چی ډیره گټه پکی وکړم؟

بهلول: پیاز او هندوانی.

تجار پیاز او هنوانی واخیستی او دڅو ورځو وروسته یی ټولی هندوانی اوپیاز گنده شو، تجار مجبور شو او ټول مال یی په سیند کی واچاوه،دیر تاوان ورته ورسیده.

تجار فوراً بهلول ته ولاړ او ویی ویل: بهلوله! څه ډول مشوره دی راکړی وه؟

بهلول وویل: اول ځل دی د هوښیارانو په ډول راسره مشوره وکړه او ما هم عاقلانه مشوره درکړه. دویم ځل دی ماته دلیونی خطاب وکړ ما هم د لیونیانو په ډول مشوره درکړه.

بهلول او دفقی عالم

یو مشهور عالم بغداد ته راغی ،هارون عالم یی خپل دربار ته دعوت کړ.

ها رون الرشید دعالم ډیر قدر او عزت وکړ، په عین وخت کی بهلول دربار ته راغی ،هارون د کیناستو امر وکړ،هارون چی دبهلول لباس ولید هارون ته یی وویل: ستا دمینی او محبت نه باید نور خلیفه گان پند واخلي، ته د غریبو او مسکینانو سره ډیره مینه کوی او ورته وخت ورکوی ،چی تا ووینی .

بهلول پوه شو دعالم قصد زه یم، نو ویی ویل: په خپل ناقص علم

دومره مه غره کیږه او زما ظاهر مه ګوره، زه حاضر چې دعلم په هره ساحه کې له تاسره مباحثه وکړم او خلیفه ته ثابت کړم، چې ته په هیڅ نه پوهیږې.

عالم وویل: اوریدلې مې دي ته لیونی یې ، زما له لیونو سره هیڅ کار نشته.

بهلول وویل: زه پخپل لیونتوب اقرار کووم، ولې ته پخپلې نادانۍ اقرار نکوې.

هارون وویل: نورې خبرې مکوه.

خو بهلول چوپ نشو او هارون ته یې وویل: دا بې علمه عالم پخپل علم مغروره دی، زه غواړم له ده سره مباحثه وکړم.

هارون علم ته وویل: کولای شې د بهلول پوښتنه وکړې؟

عالم وویل : زما یو شرط دی هغه دا چې زه یوه پوښتنه د بهلول نه کوم، که ځواب یې راکړ ، نو زه ورته زر دیناره ورکووم او که ځواب یې رانه کړ ، نو دا به راته زر دیناره راکوي.

بهلول وویل: زه زر دیناره نه لرم،که ماشرط وګټه زر دیناره اخلم او په فقیرانو یې تقسیموم او که ځواب مې ورنکړ ، زه ستا په خدمت کې یم چې په هر قیمت مې خرڅوې،یا تر اخره یا تر اخره عمره درسره کار کووم.

عالم قبول کړه او داسې پوښتنه یې د بهلول نه وکړه : په کور کې ښځه اومیړه ناست وو، همدې کور کې یو کس لمونځ کوي او بل روژه دار دی ، په عین وخت کې بل کس همدې کور ته داخلیږی او ددغه شخص په داخلیدو هغه میړه او ښځه چې په کور کې وو، یو بل ته حرامیږي او هغه

کس چی لمونځ کوی ، لمونځ یی باطلیږي. کولای شی چی ووایی چی دا کس، څوک دی؟

بهلول په خواب کی ورته وایی : هغه کس چی کور ته داخل شو، دښځی پخوانی میړه و، په یو اوږد سفر تللی وو او داسی احوال یی راغلی و، چی سړی مړ شوی دی.

دغی ښځی دحاکم په اجازه په شرعي نکاح نکاح سره دهغه کس سره چی کور کی و، نکاح کړی وه.

او دوو کسانو ته یی پیسی ورکړی وی ، چی یو لمونځ وکړي او بل روژه ونیسی، دخپل میړه دمرګ په خاطر ، د ښځی لومړنی میړه یی په سفر تللی و ، دسفر نه بیرته راځي ، هغه دویم میړه ، پر ښځی حرامیږی او هغه کس چی دښځی دورک شوي میړه لپاره لمونځ کوی هغه هم باطلیږي او هغه بل چی روژه نیسی هغه هم باطلیږي.

هارون او د هغه ملګري خوشحالیږی او په بهلول افرین وایی.

بهلول د عالم نه پوښتنه کوي: که چیری په یو دیګ کی شیره وی او بل دیګ کی سرکه وي او وغواړو چی دواړه سره یو ځای کړو،یو اندازه شیره د یو اندازه سرکی سره په بل دیګ کی واچوو، دیو ځای کولو وروسته چی متوجه شو په دیګ کی موږک وي، ایا ویلای شئ چی دغه موږک په شیره کی وو که په سرکه کی و؟

عالم د ځواب ورکولو نه عاجز شو.

هارون دبهلول نه وغوښتل، چی دسوال ځواب ووایی.

بهلول وویل : که چیری دغه عالم خپله ناپوهی قبوله کړي، زه دسوال

ځواب وایم.

عالم پخپله ناپوهۍ اعتراف وکړ .

بهلول وویل: اول باید موږک جک کړو او وبو کی یی ووینځو ، کله چی دموږک په ګیډه کی شیره وي، نو دشیری له دیګه دا موږک لویدلی دی او که سرکه یی یی په ګیډه کی وي، نو دسرکی له دیګه لویدلی دی. عالم سرټیټ واچوه او زر دیناره سره زر یی بهلول ته ورکړل او دبغداد دښار پهِ غریبو خلکو یی تقسیم کړل.